

14. April 1924

ANUL XL. — No. 15

2 lei exemplarul

Duminică 13 Aprilie 1924

Universul Literar

— PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei. —

PARICIDUL

(VEZI EXPLICAȚIA ÎN TEXT)

Scriitorii și artiștii sunt astăzi parias în societate

În zilele de stricăciune ale Veneției și Florenței, s'a plâsmuit monumentele nepieritoare ale Renașterii. Nici odată artele n'au înflorit mai cu strălucire ca atunci.

Atâta glorie a putut să dea lumii și tuturor vremurilor epoca de sânge și destrău a Italiei medievale.

Și astăzi pecinginea răului se întinde grabnică și nimicitoare peste oameni, întunecând faptele civilizației, întristând sufletele celor mai buni.

Astăzi însă s'au cocoțat în vârful piramidei sociale, afară de rare inteligenți superioare, ce se țin cu multă trudă acolo, sumedenii de creațiuni postbelice, oameni îmbogățiți pe neașteptate din câștiguri repezi și neîn-găduite.

Singurii năpăstuiți ai vremii par să fie scriitorii și artiștii, cari au ajuns adevărați parias ai societății, când ei ar trebui să fie pârguia cărmace și lămuritoare a țării.

Disprețuiți pentru crima de-a fi intelectuali, ostracismul îi lovește fără cruțare, osândă pornită din lagărul celor ce nuri înțeleg.

Scriitorii și artiștii n'au avut tăria să înfrunte răul și, afară de rare excepțiuni, s'au înjugat fără murmur la carul îmbogățitorilor din războiu, împodobind decorul unei fațade, ale cărei coloane interioare nu se prea sprijinesc pe temelii sigure.

Stricăciunea zilelor noastre i-a atras și pe ei în vârtejul amestecului, ast-

fel că ei nu văd perspectiva largă a tabloului — pentru că trăiesc în cuprinsul lui — ca să'l poată zugrăvi cu sinceritate.

Satira lui Juneval, elocvența unor retori biciuitori și sarcasmul lui Erasmus, — iată cele ce ne lipsesc în ziua de azi.

Dar să nu se uite că e mare păcatul celor ce au pregătit nebunia de azi, și oamenii prea mici în fața marilor zile ce trăim. Răstignirea inteligenței pe crucea destrăului general e o crimă, ale cărei urmări nu vor întârzia să se arate.

Intelectualii sunt creierul social al națiunii. Dacă aceștia sufăr, întreg organismul e în suferință și el.

Să sperăm însă că durerea profundă și chinul îndelung răbdat de ei. — le va cenătuși sufletele în așa chip ca îndreptarea să vină tot pe calea lor.

Scriitorii și artiștii sunt astăzi parias umili ai societății din propria lor vină.

Ca mânc, vor înțelege, poate, că răspundere mare apasă pe conștiința lor, și atunci vor purcede, cu energie, la înălțarea culturală a neamului pentru ca, de pe urma unei generații jertfite, să iasă la lumină o generație de oameni robuști și de voinți lapidare întru înfăptuirea marilor țeluri ale civilizației românești.

Multe rele se vor isprăvi atunci, iar țara noastră va putea porni cu încredere spre înfăptuirea destinului glorios al neamului românesc. L. I.

Paiața

Era epoca moșilor, și o învălmășală imensă de oameni să răspândească, să înșerpua, să ciocnea, să impraștia, ca să se întâlnească iar pe șoseaua largă, murdară, învălmășită într'un nor de praf și într'o duhoare năbușitoare. Toate miremele neplăcute de untdelemn rănced în care fierbeau gogoși, de cărnuri suspecte fripte la grătar, se amestecau cu mirosul murdăriei animalelor, și cu acela al unui popor învălmășit care doar la zile mari se gătește: adică să pomădează, după o spălătură sumară, cu pomadă proastă de tranșafiri, și se împodobeste cu busuioac.

Totul întocmea o atmosferă specială și în acel loc într'o mulțime de barace își expunea negustorii mărfurile. Câte un rând întreg de prăvălii care unde lipovenii cu cămășile verzi și roșii vindeau turtă dulce cu migdale. Apoi prăvăliile cu jucării, de calitate proastă, care de care mai caraghioase și ce umpleau de admirație ochii cășcați ai copiilor. Barace de fotografii a la mi-

nut unde ieși totdeauna, ori cu falca umflată, ori ofticos; barăci de stăm-buri, olărie, coșuri, lemnărie, bijuterii false, pirogravuri cu desemnări naționale, etc. etc.

De o parte se afla tot ce poate dăsfăta poporul: tragerea la semn, loteriile, menagerii, călușei, birturi unde se mănâncă sarmale și mititei, și unde se bea vartos! Toate astea în sgomotul asurzitor al unui taraf de lăutar, cari cântau române sentimentale, ori arii naționale. Berăriile atrăgeau mult public. Localuri unde pe o mică scenă femei păcătoase, vopsite și gătite cu haine scilpitoare, cântau cu vocea falsă și răgușită: făcând gesturi nepotrivite, și adesea ori ob-scene, în așa zisul lor dans.

Mulți socoteau să-și asigure bani albi pentru zile negre în acele zile de târg; și mulți să mai răsufle, să mai uite de necazuri, înecându-le în paharele cu vin! Și unii, și alții, se întâlneau, se priveau, se lăsau să-i ducă curentul ce ca o vrajă îi făcea să trăiască clipe scurte, sgomotoase, înșelătoare, într'o viață care amesteca laolaltă pentru scurt timp toate

fețele omenești. Tot felul de oameni se atingeau unii de alții într'o frăție trecătoare. Toți urmăreau aceiași lă-meră: plăcerea! Printre acei care atrăgeau mai mult pe căutătorii de clipe de fericire erau saltimbancii, actorii de circ, făcătorii de minuni, cum zic cei din popor. Paiatele, sulemenite și îmbrăcate în haine murdare dar vopsite în culori țipătoare, trâncăneau, strigând, dând din mâini, făcând glume ordinare, care stârneau râsul gurăcăștilor.

Pe astfel de succese se bizuiau actorii de bălci ca să ia cât mai mulți bani dela mulțimea prostănacă. Impins de curent mă lăsam să mă ducă unde s'o nimeri. Totul mă interesa, poporul cu gusturile lui copilărești, tipuri pe care le întâlneam, mizeriile care și ele își dăseră întâlnire în acel loc în care sperau că în schimbul dăsvăluirii ororilor lor, să ajungă la un câștig mulțumitor.

La moși este locul unde se văd toate mizeriile omenești, fizice natural, căci în ce privește celelalte vai, cine oare poate ceti în sufletul omului?...

Uneori se oglindesc pe fața omenească chinurile sufletești, chiar pe acelea vopsite ca de pildă ale paiatei de care dădui cu ochii! În fața unui cort făcut dintr'o pânză groasă, noroioasă, cârpită cu petice mari, la intrarea căruia erau vopsite, pe scranța care masca intrarea, câteva figuri monstruoase, — sta rezemat un om slab, bătrân, cu fața schimonosită de păcătoșenia vieții, zugrăvită cu alb, roșu și alte desene ciudate, ca toate paiatele, cu un tricou rupt care-i acoperea trupul. Tricoul prea larg pentru corpul dășirat, era cusut cu fâșii roșii și galbene, care fuseseră pe vremuri împodobite cu fluturi de aur, și pe care ici colea dacă mai lucea câte un fluturaș scilpitor. În sgomotul asurzitor, în acea deslănțuire de putere de viață, în acea veselie brutală, paiata rezemată de stâlpul baracei sta mută! Nici o glumă, nici o chemare, nici un gest! Tristă, resemnată, părea că privește acel furnicar care mârșăia în jurul ei visul unei vieți mizerabile de pasiuni, dorințe și plăceri. Ia ce bun, să-i mai cheme, să-i mai atâțe; nu era el o umbră pierdută printre alte umbre?!... Cugetai că acel nenorocit abdicase, și ca un balon care se desumflă, se lasă fleșcăit spre pământ!

...Totuși intrai de curiozitate în acea baracă aproape mortuară. Înăuntru era întinsă dela un capăt la altul o sârmă groasă lângă care aștepta o fată tânără (desigur fiica paiatei) ultima expresie a mizeriei, de o slăbiciune fantomală, cu fața ca de ceară pe obraji căreia se aflau două pete roșii de suliman. Buzele erau roșite cu vopseaua care nu acoperea însă un cearcăn vânăt pe margine. Ochii mari și frumoși mai păs-

BASARABIEI

— Cu prilejul aniversării a 6 ani de la unire —

trau încă o expresie de candoare. Trupul care părea că o sune ca un schelet când s'o mișca e acoperit de o rochie verde cusută cu argint să ridică de pe scaun într'un gest obosit și se îndreptă spre sârmă, apoi cu mișcări mașinale, se sui pe firul de fier, și cu un evantai mic în mână, începu să alunece cu gesturi grațioase. Totul era factice, și surâsul înghețat pe buzele-i vinete și grațiile trupului suferind, și ușurința cu care aluneca pe acel drum primejdios, ascunzând ochilor nepăsători patima acelui trup și acelui suflet chinat! Și m'am gândit eșind din acel cuib de durere la acei care alunecă pe sârma vieții, înțepenindu-și trupul dureros și sufletul îndurerat, punând pe față masca surâsului convențional, ca să alunece înainte tot înainte, pe firul vieții, nevrând ca spectatorii din jurul lor să-i compătimească!... Și aceea pata de la intrarea barăcei, nu era oare imaginea aceluia care după ce au desfătat publicul, după ce au renunțat pe atâția cu scamatoriile cuvintelor lor, cu farmecul cu care în dotat natura, după ce s'au îmbrăcat în hainele scilpitoare ale gloriei, după ce au fost înfiați și răsfățați de mulțime, sunt lăsați pradă uitărei, mizeriei și morții, în ziua când nu mai pot încânta pe acei copii ingrati numiți oameni!?

Eufrosina Pallă

Te aștept, dulce primăvară

....Te aștept de atâta vreme, și tu îmi vii, mult așteptată, dulce, iubită, cântată primăvară!... De un an încheiat, așa de lung și nesfârșit... de când abia dusă te aștept, și îndelungă, tristă, nostalgică așteptare, am suferit!...

Ți-anunți venirea... cu limpezi aripi de lumină, cu ceruri dulci și calde, prin geamuri așternându-le, în solitarul și recele meu cuib de-o iarnă întreagă, răspind din nopțile lungi triste, pustii și reci, troianul de gânduri de până acum...

Vino dară, dulce, nespus de dornic așteptată primăvară, dă-mi zâmbetul luminei tale strălucitoare, dă-mi limpezi, nesfârșite talazuri de lumini desfățătoare, dă-mi zilele tale lungi, frumoase, scaldate în băi de prietnice lumini... crângurile tale verzi, veșnic de tînc întinerite, tainicile bolți de ramuri pe unde să-mi plimb visurile, unde de atâtea ori de toate cele din lume uitătam, ca să te am mai mult cu mine, și te-am săvîrit, neprețuită amantă de unică fericire a vieții mele!...

Și nopțile tale! O limpezi văd nopțile tale târzii, date în vară, cu luna plină, când culcat în pridvorul casei mele, nu pot să dorm de cântecul romantic al pitpalacului, care-și

Pe tronul pângărit de sânge,
'Azi, Țarul Roșu se ridică.
Purtând în mână sceptrul morții,
Cutează lumii 'ntregi să zică :

Că țara dintre Prut și Nistru,
Tu, Basarabie iubită,
'Ai fost a lor, ruptă din trupul
Impărăției moscovită...

N'ajunse veacul de durere
Și chin cât ai răbdat sub cnui !
'Acum ar vrea să'ntindă „raiul
Cel „bolșevic“ până la Prut.

Ei sunt ca fiarele slămânde,
Lî-e dor de satele-ți bogate.
Ar vrea să-ți prade tot avutul
Și rodul holdei 'mbelșugate.

Și fiecele să-ți necinstească.
Să fie ale lor mirese
Și iar în vatra strămoșească,
Din nou, amarul să-l reverse.

Tu, soră scumpă, nu te teme
De ce vecinii răi vor spune,
Căci graiul, portu-ți românesc
Sunt mărturii din vremi străbune!

Și „Valul lui Traian“ e martor !
Arată-l Rușilor dușmani.
Acolo, au străjuit strămoșii
Viteji legionari romani. —

Ia-l pe Muscal, și du-l să vadă
Dela Hotin și pîn'la Mare,
Cetăți, pe unde s'au luptat
Arcașii lui Ștefan-cel-Mare.

varsă cascada cristalină a înduioșătoarelor lui melodii ce nu mai conținesc...

Și peste firea toată, vrăjită de solemna frumusețe a acestor nopți ale tale, se așterne vecernia grecilor. În serenada lor obscură și monotonă, îmi depăn pe caerul minții, gândurile cari mă farmecă prin lumina străvezie și visătoare a lunii-pline, prin care ațeva par'că le văd.

...Imi voi instruna coardele inimii, se vor trezi în mine înduioșările sfinte, și voi cânta iarăși; imnuri de slavă și de nesfârșită iubire cânta-v'o-i ție, cea mai frumoasă din iubirile mele... și din harul frumuseților tale mă voi împărtăși, și te voi iubi cum totdeauna atât de nespus iubitur-am, cea mai frumoasă și dulce din iubirile mele!"

În depărtarea-ta-de-lume, unde numai cu tînc sunt și atât de fericit mă faci, atunci, în slava împărătească a paradisiacelor tale frumuseți, și cântate-voi, cu noi și prospete cânturi, și te voi iubi, „cea mai frumoasă și dulce din iubirile mele!"...

Și la Chilia du-l, și-acole,
Vorbește-i de-a lui Tepeș „țeapă".
De-ar învia azi Voievodul,
Le-ar da el, și pământ și apă!

Și tronici colbuite, scrise
Cu slovă veche — slavonească —
Tu adu-i, ca să se încreadă
Și adevărul să-l citească!

Și codrii tăi bătrâni să'ntrebe.
Câmpii și ape... și mormînte...
...Și morții s'ar scula să spună
A cui ai fost tu mai 'nainte!

Și, dacă încă nu se'ncrede,
Și vrea din nou să te robească.
Tu buciună... și frații tăi
Toată oștirea românească

Ne-om strânge toți! Și suntem
Români „d'un sânge și de-o lege"
Spre Tisa, Dunăre și Mare...
Și Ferd'nand I ni-i rege!

Din piepturi oțelite 'n lupte,
La Nistru, vom zidi zăgaz
Ce, nici-odată nu-l va trece
Al bolșevicilor talaz.

Suntem deprinși cu grele vremuri,
Ne-am oțelit la Mărășești.
Mu te lăsăm pe mâini streine!
Deacum,

Pe veci a noastră ești!

I. C. Petrescu
Invățător Sînic-Prahova

În tînuitele și desfățătoarele tale crânguri și lunci stareț sihăstriei și nopțile tale atât de frumoase ca de „început de lună", sta-v'o-i; priveghie de sfîntă adorare voi face, ca de atâtea ori din anii vieții mele, închinăți dumnezeieștilor tale frumuseți.

Luna nopților tale, poduri de argint așternând ascunselor cărări de crânguri și de lunci, bălți de argint pe răcoroase eleștee, cer spuzit de stele pe care să-l privești viața întregă fadă să te poți sătura, odihnă gândurilor, farmec vieții... liniște, pace și reverie... „și te voi iubi, cea mai frumoasă și dulce din iubirile mele!"

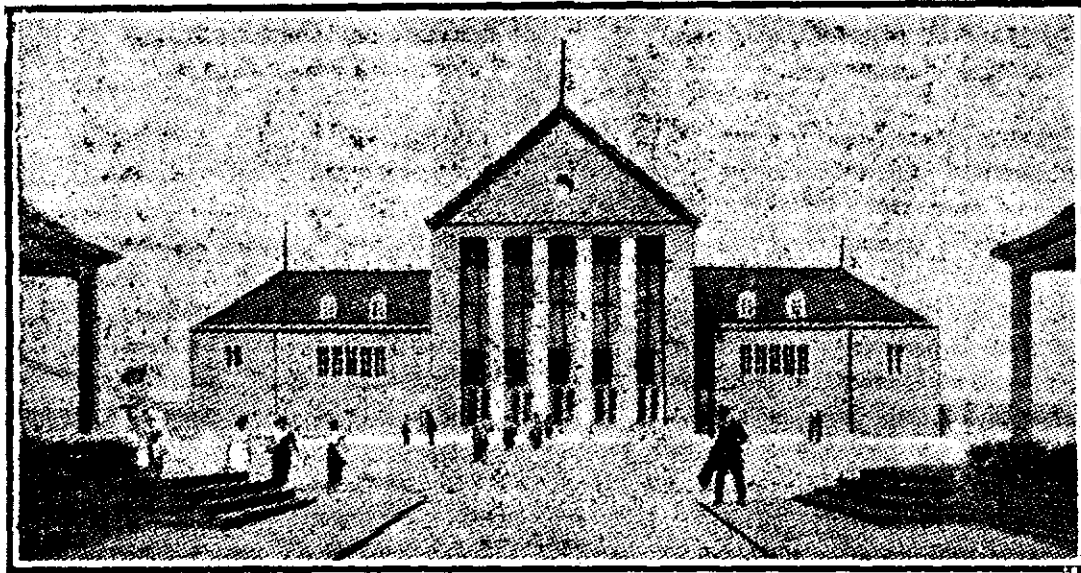
...Vino dară, dulce primăvară, curmă-mi așteptarea așteptărilor tale, desfătează-mi viața ce ți se închină, amantul de totdeauna, acelaș, îți voi rămâne.

Din sfînta fericire ce reverși în fînța-mi, sfîntîndu-mi viața, imnuri ți-oi cânta, precum cântat'am de-a de-atâtea ori de câte ori mi-ai venit... și te voi iubi, „cea mai frumoasă și dulce din iubirile mele!"

Petra T. Gădel

Educația fizică**Școala ritmică a lui Dalcroze**

Când eram student la Geneva întâlneam prin cafenele, pe stradă, pe un domn care fără să vrei te atrăgea prin exteriorul lui și nu-l puteai uita că l-ai văzut odată. Purta vecinic un joben fără lustru, ca un fel de *clac*, peste o clac de păr, avea un barbișon

Școala de gimnastică de la Helleran (lângă Dresda) a prof. Dalcroze.

negru și o privire foarte vioale. În curând am știut că era profesorul de muzică Jacques Dalcroze și nu de mult îi se jucase o operă muzicală care n'avusese succes și că este un original. Aceasta era între 1899—1900.

De atunci am auzit mult vorbinduse de Jacques Dalcroze dar nu ca de un profesor de muzică sau un compozitor muzical, dar ca de autorul unui nou sistem de gimnastică: *gimnastica ritmică*.

Este drept că încă de pe vremea când J. Dalcroze era la Geneva el publicase o serie de cântece „*Rondes enfantines*” în care voia să arate unitatea care ar fi între ritmul muzical și ritmul mișcării, dar de aci și până la un sistem de gimnastică era departe. Și totuși originalul profesor de muzică de la Geneva a creat un sistem de gimnastică și posedă astăzi la Helleran în apropiere de Dresda un institut special pentru învățătura acestui sistem, în care se adună anual sute de elevi și eleve din întreaga lume. Sistemul este cunoscut în tot universul ca *sistemul lui Dalcroze* și el are mulți adepți. Cum s'a dezvoltat sistemul său?

Profesorul de muzică Dalcroze a observat că elevii clasei sale mai repede își fixează în memorie o melodie și ritmul ei dacă însoțesc cântarea cu mișcarea mâinii. Dar unii din copiii chiar bătând tactul cu mâna nu puteau prinde melodia. Atunci profesorul le-a spus: Umblați dacă vreți, dar cântați! Și în loc ca copiii să bată tactul, ei făceau câte un pas la fiecare sunet. Mișcarea musculară transmite conștiința ritmului muzi-

cal întregului corp și copilul slăbit, anemiatic, execută aceea ce urechii lui pricepea cu greu.

Dela această constatare a pornit sistemul lui, care se reduce în crearea unui așa zis alfabet al mișcării, în virtutea căreia pentru mâini rămâne mișcările bătăiei tactului iar pentru picioare executarea ritmului.

Gimnastica ritmică ar fi după înșăși autorul ei *educația acelor ca-*

este educația acestor capacități de manifestare și cât trebuie ea să fie supusă ordinii și autoconducerei.

Bine înțeles într'un articol de revistă nu se poate expune toată sistemul foarte complicat al lui Dalcroze, dar despre ea era nevoie să se vorbească într'o revistă pentru tineret, astăzi când se vorbește așa de mult de educație fizică a tineretului.

Dr. I. B.

FILATELIA**Noii Premii filatelice**

Pentru luna Aprilie, cititorii noștri, cari ne vor trimite toate cupoanele prevăzute în fiecare număr din această lună, vor concura la 10 premii însemnate filatelice, — cuprinzând fiecare din ele un lot de 50 diferite altele.

Rezultatul premiilor îl vom anunța cititorilor în numărul din luna Iunie. Cupoanele ni se vor trimite cel mai târziu până la 10 Iunie. Cele sosite peste această dată nu vor mai fi valabile la tragerea premiilor.

Mărcile speciale ale jocurilor olimpice dela Paris vor fi puse în vânzare în birourile poștelor, cu începere dela 1 Aprilie.

Deocamdată nu vor fi puse la dispoziția publicului decât mărcile de 10 și 25 centime.

Cele de 30 și 50 centime vor fi puse în vânzare ulterior.

Speranța noastră

Am bătut atâta vreme la porțile unei inimi
Și în tremur ea de friguri lângă ea am așteptat,
Dar se vede că acolo nu e sufletul ce poate
Să 'nțeleagă suferința unui om îngândurat,

Glasul meu ca rugăciunea, ce-o 'notă în fața Sfintei.
S'a pierdut fără să aibă un ecou cât de ușor
Și cum greu e ea din stâncă să scoți sunete frumoase
Am plecat lăsând porțile ferecată cu zăvor.

Ar fi sigur o minune ca în zilele de-acuma
Să găsești un om ca tine iertător, supus și drept
Ș'ar fi fost o negliobie ca să tremur înaintea
Cu privire rătăcită și bătăi de joc în piept.

Am lăsat ciocănitura pentru vremuri mai senine,
Căci așa e scris, se vede, ca trăind mereu să sperii;
Dacă azi a fost furtună și cumplită vijelie,
Mămint aceeași soartă oarbă îți va rezerva plăceri.

Speră'n liniște și pace, spune neted la scriptură,
Pentru cei ce cred întrânsa și'n înțelepciunea sa,
Iar cum eu sunt credinciosul în preceptele frumoase,
Ce păcat ar fi pe mine sfatul ei de n'aș urma.

Bine, rău, pe lume 's toate; pentru noi au luat ființă,
Legea legilor din lume nu ți-e dat ca tu s'o strici:
La 'nălțimea eteree cu scripuri de mândri aștri
Nu se poate ca s'ajungă moșoroii de furnici.

IN PĂDURE

de LEONTIN ILIESCU

Superbe dimineți de-April!...
In luminișul din pădure
Eu le-am trăit ca un copil
Ce încă n'a'nvățat să'ndure.
Sglobii sburau printre stejari
In vraja razelor de soare
Albaștri fluturi mici și mari
Cu freamăt lin din aripioare.
Visa idile'n crâng Virgil
Și triluri de privighetoare,
Iar eu visam ca un copil
In iarba cu mărgăritare
Prin ramuri soarele 'mpletia
O horbotă de raze blonde.
Și gloria-i se'mprăștia
In stol de visuri vagabonde.
Pădurea — sanctuar păgân,

Cu uriașe esonade —
Și dorul, singurul stăpân,
Se'mbrățișau printre Dryade.
Era un vis de rugăciune,
Cu ramuri — brațe către cer —
Cântau privighetori nebune
Un imn visat de Meyerbeer...
Zefir se jurișea alene
Spunând povești din Theocrit...
Iar eu, cum stam cu ochii 'n gene
Păream un schimnic aiurit.
Târziu de tot, înspre amiază,
Plecai senin, privind în sus
Înțelegeam sublima rază
Din ochii blândului Isus.

Șezătoarea

— Din piesa de teatru „Făt-Frumos” —

Nimic nu poate fi mai frumos decât poezia românească, poezia țărănească. Ai cules-o în zile fericite pe pași și în păduri; ai privit-o de pe dealurile și munții românești. Ai adunat-o din nopțile de basm ce se coborau peste satul adormit ca să străjuească tinerețea și dragostea ta cu lumina lunii, cu razele stelelor, cu freamătul frunzelor, cu vre-o doină de fluer, îndepărtată... Cortina actualui al treilea din Fătfrumos, ridicată, desvăluie decorul unei asemenea nopți.

— Ce este mai frumos pe lume? a întrebat Aghiuța pe tovarăși lui Fătfrumos adunați în jurul focului și:

FLOREA :

Ce'i mai frumos pe lume?
Păi vezi tu când pe rând?
Țărâmul le cam are pe toate
'n piept și 'n gând

AGHIUȚA :

Le are, dar ce cântă
românu mai cu dor?
Ce cântec dela țară
e mai mângâietor?
Aduce-ți v'aminte câterun
crâmpei de cântec?
Seurt ca o sărutare și tung
ca un descântec

GRAUR :

Nimic nu te mângâie
ca dragostea, nimic...

FLOREA : Dar tot ea te frământă.

GRAUR :

Ce-ți pasă ești voinic.
Ah, cum răsună doina iubirilor la noi
Luminător și jalnic. Ia ascultăți și voi

Foaie verde de răsură,
Puiculiță, floare'n gură
Cu ochi negri ca neghina.
Gura dulce ca smochina

Te cunosc când treci pârâul
Că te strânge bine brâul...

Și doina, după ce arată farmecele
iubitei, urmează cu tristețea ce, în
deobște, se jeluște în doinele noastre,
din cari, autorul a cules spiritul
versurilor sale :

Mândro, dragostele noastre
Au rămas pustii pe coaste.

Eu strig, mândra nu m'aude

Eu strig, mândra mea-i departe.

Iată însă că Licurici, d-l Manu, spune și el o poveste de dragoste o dăm în întregime căci publicul a consacrat-o cu aplauze smulse de verva glumeață a versurilor, întrunită cu splendida interpretare a artistului.

Frunză'n prun frunză sub prun :

Apti eu sunt băiat bun,

Licurici pu de păun,

Din țara cu vinul bun

Cu cireșile pietroase

Și cu puicile frumoase

Foaie verde de mohor,

M'a pus dracu să mă'nsoar

Da nevastă ca a mea :

Nu mai are nimenea :

Fuge-afară

Foc și pară.

În ogradă

Stă de sfadă

'n bătătură

Face gură,

Vrea în tindă

Să mă prindă,

In poiată

Să mă bata,

Intră'n casă

Mânioasă.

Și mi zice să'i zic frumoasă.

D'apoi foaie d'avrămeasă

M'am găsit altă mireasă

De la noi a opta casă.

M'am găsit o ibovnică,

Ocheșică, subțirică,

Legănată, alintată
Da păcat că'i măritată.
Trandafir în patru creste,
Dulce'i gura la nevastă,
Dulce e atunci când este.
Da' nevasta altuia
Tu-o iubești și el țiro ia.
Foaie verde sălcioară
Mi-a trimis vorbă'ntr'o seară
Că bărbat'său a plecat
Pentr'o noapte într'alt sat
Și că să mă duc la ea
Că m'asteaptă gurița,
Și m'asteaptă donița
Cu vin roșu îndulcit,
Și m'asteaptă-un purcel fript.
D'apoi, Doamne, ce-am pățit!
Vai de mine, ce-am ajuns
Să iubesc pe sub ascuns
N'am luat seama la părleaz
C'avea măsăr-un câine breaz
Ce te rupe de obraz.
Nu intrai în casă bine
Peste mine, cine vine?
Cine pică nepoștit?
Ia, bărbatul necăjit.

Când era gura mai dulce
Pe bărbat dracu'l aduce
Eu, cu : Ce mai faci, vecine?
Dănsu : Da' ce cați la mine?
Eu, că'i tunsă, ba că'i rasă,
El, ce cat la el în casă.
Eu să'mi iau cușma d'n cui.
El, ce cat la masa lui?
Eu, De ce-ai fost într'alt sat?
El, ce cat la el în pat?
Eu, mă dau pe lângă prag
El, cu mâna pe ciomag.

Ce vrea oare?

Cum? Eu, care

O bătae n'am văzut
De când mama m'a făcut

Prim susai

Abia scăpai

Prim urzici

Tot cu bășici

Sar pârleazu

Scop obrazu,

Sar cărarea

Scop spînzarea,

Dup'o glugă

Tinte fugă

Fugă, fugă,

Pân'acasă,

Bra noaptea răcoroasă

Și era fuga sănătoasă.

Aoleu, oftat, oftat,

Toată noaptea-am tremurat

Că bărbatul m'a aflat

Că toți câinii m'au lătrat

Pentru'un pic de sărutat.

D'apoi foaie de trei tei,

Hi, hi, hi, bordei, bordei,

Hi! hi! hi! pereși, pereși,

Ușa neichi-i descueși,

Nevestică bătăuse

Draga badelui brândușe

Tot mai bine

'i lângă tine

Că tu dai sau zici că dai.

Da' ciomag în mână n'ai

Cum avea alde Mihai.

Și-am încălecat p'o șea

Și v'am spus povestea-șa :

ȘARPELE

— Alegorie, după Rugues Delorme —

După povestea lui Licurici, voinicul Spulberă-vânt amintește de frumusețea vitejei :

Părăiașul din pădure
Curge negru ca de mure
Și s'aude când și când,
Vântul printre brazi bătând
Pe la miez de miez de noapte
Vântul trece printre șoapte
Vântul trece singur cuc
Peste inimi de haiduc
Peste inimi de frate
Peste inimi sângerate

Scena acestei șezători se termină cu duioasa doină spusă de Tei-Legănat.

În ori ce țară de pe pământ te-ai afla și oricât de fericit să fii acolo, este destul ca să auzi un cântec, o doină românească pentru ca ochii să-ți urmezească și să te prindă dorul de adevărata fericire, de aceea de a fi în țara ta, printre cei cari vorbesc ca tine, lângă locurile unde dorm ai tăi, și unde ai vrea la sfârșitul vieții să te odihnești și tu.

Noi românii când veneam la Teatrul Național nu ne aflam în România.

Am fost obișnuiți de către atâtea direcțiuni anterioare, cu piese de teatru prin care se căuta să fim depărtați cât mai mult de țara noastră și de scena națională.

Aceasta este cauza că fiecare vine la teatru cu spiritul preocupat de afaceri sau de gânduri cu totul străine piesei de teatru.

Publicul așteaptă ceia-ce i-se va da ca să se distreze și iață că i-se răscorlește amintirile.

Foaie verde, trei cicori,
Ah ! îmi vine une-orî
Să mă sui pe un deal cu flori
Așa-mi vine când și când
Să mă sui pe câte-un dâmb,
Și așa-mi vine câte-odată
Să mă sui pe munți de piatră
Să-mi văd țărișoara toată,
Să-mi arunc privirea roată,
Prin mijlocul câmpului
La puțul porumbului.
Prin mijlocul codrului
La fântâna corbului
Colo'n zarea celor culmi
La gropana cu cinci ulmi,
La izvorul din zăvoiu
Unde cântă un mierloiu
Colo'n vale la fântână
Unde fete spală lână.
Foaie verde foi de dud
Vreau să văd și să aud
Rândunea cu albă creastă
Care cântă la fereastră
Cuculeț cu pană sură
Care cântă sus la șură
Păsărică cu cunună
Ce cântă seara pe lună
Amărâta turturea
Care cântă pentru ea.
Grădina cu florile,
Iarna cu nînsorile,

Desfătat de armonia
Șoptitoarelor păduri,
Iși plimba Adam soția
Prin al lumii paradis,
Prin alee de răsuri,
Legănat ca într'un vis.
Dar, d'odată a străbătut
Prin văzduh un glas profan.
Vuet lung, fluer dușman :
E al Șarpelei salut !
Și îndreptă Adam privirea
Către Eva. Scăpăra
Văzul ei de licărirea
Vie-a veșnicei lumini.
Târând corpul printre spini,
Șarpele tot fluera.
Și când Eva împodobeă
Cu flori corpul ei frumos,
Șarpele, care o vedea
Fluera tot dușmănos.

Necăjit că-l prigonește
Ne ncețat, fără de rost,
Adam iute își clădește
O colibă adăpost.
Șarpele crud derbedeu,
Fluera mereu-mereu.
Puind creerii 'n mișcare
Adam țese-un madrigal ;
Eva, cu dulce cântare
Ii răspunde 'n chip egal.

Cerul cu eretele,
Horele cu fetetele,
Câmpul și cu miriștea
Noaptea cu liniștea...
Noi ne ducem în mormâni
Rămân toate pe pământ.

Bullanski, Tei Legănat, care spune aceste versuri le face să vibreze în inima fiecărui român, cu emoțiunea care răscolește sufletul lui de oltean de pe malurile Amaradiei, unde se aude : Amărâta turturea care cântă pentru ea" și, „rândunea cu albă creastă care cântă la fereastră“.

Dela această șezătoare, amintindu-ne plecarea lui Iăt frumos către Ileana, cu tot entuziasmul versurilor lui Furtună, însuflețite de maestrul Demetriade vom vorbi în numărul viitor de actul al patrulea.

Nikita Macedonski

Citiți ziarul

Științelor și Călătoriilor

Care apare în fiecare Marți

Amândoi, pe întrecute,
Prinși de gând înflăcărat,
In estatic minute,
Imn iubirei au cântat.

Și atunci când toată firea
De extazuri s'a cuprins ;
Imbătută când simțirea
Cu puternică vibrare
Orice suflet a învins,
Numai Șarpele, într'una,
Rece, crud, nesimțitor,
Și acum ca 'n totdeauna,
Făr' de nici o 'nșiorare
Târând corpul pe cărarea
Nesțită tuturilor ;
Numai șarpele dușman,
Pornind răcneturi profan,
Imbrâncit de 'nverșunarea
Unui gând distrugător.
Fluera îngrozitor
Și poema și cântarea.

Și în misticul Eden,
Rânjind batjocoritor,
Răsări 'n umanul gen,
Criticul ce căpătâi
Legă 'n șirul neplăcut,
Și cu șarpele d'întâiu,
Pân' atunci necunoscut.

N. TINO

PARICIDUL

Novelă de Guy de Maupassant

(Vezi ilustrația din pag. 11)

Avocatul în apărarea lui susținea că acuzatul era nebun. De-altminteri nu se putea explica altfel crima aceasta stranie ?

Într-o zi se găsisse printre trestii, lângă Chatoux, două cadavre înlăntuite, soția și bărbatul, doi mondeni cunoscuți, bogati, nu tocmai tineri, căsătoriți de abea de un an ; femeia mai fusese măritată odată, dar bărbatul ei dintr-o dată murise de vre-o trei ani.

Nimeni nu le știa inamicii și nici nu fuseseră jefuiți. După toate probabilitățile li se zdrobiseră capetele cu un drug de fier înainte de a fi aruncați în râu.

Cercetările au rămas infructuoase. Marinarii interogați nu putură să dea nici un răspuns ; afacerea fu cât p'aci să fie clasată, când de-odată un tânăr dulgher, dintr'un sat vecin anume George Louis, zis „Burghezul“ se constituie prizonier.

La toate întrebările răspundea doar.

— Cunoșteam pe bărbat de vre-o doi ani și femeia de vre-o șase luni.

Veneau adesea la mine ca să le repar diferitele mobile vechi.

Și când îl întrebau :

— Pentru ce i-ai ucis ?

El răspundea cu încăpățănare :

— I-am ucis, fiindcă am voit să-i ucid.

Niciodată nu voise să spună mai mult.

Omul acesta era fără îndoială, un copil din flori care fusese părăsit. Nu avea alt nume de cât acela de George Louis, dar fiindcă era foarte inteligent și avea gusturi delicate, fusese poreclit „burghezul“. Trecea drept un meșteșugar iscusit și făcea chiar sculpturi în lemn. Se mai spunea de-asemenea că era un partizan exaltat al teoriilor comuniste și nihiliste, mare cititor de romane senzationale, alegător influent și bun orator la întrunirile de lucrători și țărani.

Avocatul susținea că era nebun.

Cum oare se putea admite ca să fi ucis pe cei mai buni clienți ai lui, oameni bogați și generoși cari îl făcuseră să câștige peste tref mii de franci în doi ani, după cum dovedeau registrele. O singură explicație se ivea: nebunia, ideea fixă a declasatului care se răzbună pe doi burghezi și avocatul făcu o aluzie îndemânatecă la poreclă pe care i-o dăduse satul.

„Nu trebuie să-l condamnăm pe el ci comuna!” își încheiă el pledoaria.

Câteva murmure de aprobare se auziră în sală. Se simțea că pricina fusese câștigată de avocat.

Atunci președintele puse acuzatului întrebarea de rigoare:

— Ce ai de spus în apărarea d-tale?

Inculpatul se ridică în picioare. Era un bărbat scund cu niște ochi vii și senini. Vorbi tare pe un ton declamatoriu, dar atât de limpede în cât toate vorbele lui se auziră până în fundul sălii.

— Domnule președinte, deoarece nu vreau să mă duc într-o casă de nebuni și cum prefer chiar ghilotina, am să vă spun totul.

Am ucis pe acești doi oameni fiindcă erau părinții mei.

Ascultați-mă deci și judecați-mă.

O femeie a născut un copil și l'a dat undeva în gardă la o doică. Femeia aceasta a ignorat veșnic în ce țară a dus copilul ei pe nefericitul copil, condamnat la mizeria eternă și la rușinea unei nașteri nelegitime, mai mult, — la moarte, de vreme ce a fost părăsit, de vreme ce deica nu mai primind lefa lunară ce i se cuvenea, putea cum se întâmpla adesea să-l lase să moară de foame.

Femeia care m'a răstăptat a fost cinstită, mai femeie, mai mare, mai mamă de cât propria mea mamă. Ea m'a crescut. A făcut rău făcându-mi datoria. E mai bine să lași să moară ființele acestora ticăloase care sunt lăsate în părăsire.

Am crescut, cu impresia vagă că eram dezonorat. Ceilalți copii îmi spuneau „bastardul”. Ei nu știau ce înseamnă cuvântul acesta, auzit de unul din ei în casa părintească. Nici eu nu știam semnificarea acestui cuvânt dar îi simțeam sensul în adâncul inimei.

Un om insultat lovește; un om furat își ia bunul cu forța. Un om batjocorit, martirizat, ucide; un om pălmuit ucide, un om dezonorat ucide. Eu am fost mai furat, mai înșelat, mai martirizat, mai pălmuit moralmente decât toți aceia a căror mână dv. înțelegeți s'o absolviți.

M'am răzbunat, și am ucis. Era dreptul meu legitim. Am luat viața lor fericită în schimbul vieții mele îngrozitoare pe care mi-au jupus-o.

O să-mi spuneți că am fost un paricid. Oare oamenii aceștia pentru cari eram o povară, o pată de infamie, erau într'adevăr părinții mei? Ei au căutat o plăcere egoistă și în schimb au avut un copil pe care nu l-au prevăzut și m'au suprimat; de data asta, însă mi-a venit și mie rândul să-i suprim.

Cu toate astea, eram gata să-i iubesc, — și asta nu de mult.

Acum doi ani, după cum v'am spus, tatăl meu a venit pentru prima oară în prăvălia mea. Nu bănuiam nimica. Mi-a comandat două mobile. Se interesase de mine, după cum am aflat mai târziu, de la preotul din sat.

Pe urmă a venit în repetate rânduri, îmi dădea de lucru și mă plătea bine. Nu bănuiam nimic, firește.

Anul acesta a adus și pe soția lui, pe mama. Când a intrat ea tremura atât de tare, în cât am crezut că e bolnavă de nervi. Ea nu-mi vorbea aproape de loc și când a plecat am crezut că e puțin cam lăcnită.

Ea a revenit în luna următoare. De data asta era liniștită și stăpână pe ea. Am mai văzut-o încă de trei ori, fără să bănuiesc nimic; dar într-o zi iată că începe să-mi vorbească de viața mea, de copilăria și de părinții mei. I-am răspuns: „Părinții mei, doamnă, au fost niște ticăloși cari m'au părăsit”. La auzul acestor cuvinte ea a căzut leșinată. M'am închipuit numai de cât că era mama, dar m'am prefăcut că nu bănuiesc nimic.

Cu toate astea am luat și eu la rândul meu informații pe secolăria lor. Am aflat că nu erau însumări de cât din Iulie trecut și că mama era văduvă de vre-o trei ani. Se știau chiar că ambii soți se iubiseră încă de pe timpul primului bărbat, dar nu exista nici o probă. Eu eram însă dovada pe care ei voiseră s'o distrugă.

Într-o seară mama a venit din nou însoțită ca de obicei de bărbatul ei. Părea foarte mscată. Apoi, cu câteva clipe înainte de a pleca ea m'ia zis:

— „Îi vreau binele, fiindcă pari un băiat de treabă și muncitor; probabil că te vei însura cândva, așa că vreau să te ajut să-ți alegi femeia care-ți va convine. Eu am fost măritată împotriva voinței mele și am suferit mult. Acuma sunt liberă, bogată, fără copii și stăpână pe averea mea. Iată zestrea d-tale”.

Ea îmi întinse un plic mare pecetluit.

Am privit-o în tăcere câteva clipe, apoi i-am zis: „Ești mama mea!”

Ea se retrase câțiva pași și-și ascunse fruntea în mâini. Tata o sprijini și-mi strigă: „Ești nebun!”

Am răspuns: „De loc. Știu precis că sun-

teți părinții mei. Mărturișiți-o și vă făgăduiesc: că nu voi spune nimănui nimic”.

Tata se mânia; îngrozit însă la gândul că scandalul evitat până aci putea să izbucnească îngână: „Ești o canalie, un nemernic; vrei să ne storci parale. Mai fă bine un nor ticăloși de tagma d-tale!”

Mama zdrobită repetă într'una:

— Hai să plecăm, hai să plecăm”.

Și după ce eșiră tata îmi strigă: Dacă o să mai repeți prăpăstii de astea voi da ordin să te aresteze; Nouă nu e frică de șantaj.

O tristețe grozavă m'a năpădit, o tristețe imbrăcată cu mânie, ură și desgust. Într'un târziu am eșit din casă și am alergat de-alungul Senei ca să-i caut știind că acesta era drumul pe care trebuiau să meargă pentru ca să ajungă la gara Chatou.

În curând i-am ajuns; se înoptase de-abinelea. M'am furișat tiptil îmi iarbă, astfel că nu m'au auzit. Mama plângea mereu. Tata spunea: „E vina ta”. De ce ai vrut să-i vezi. Am fi putut să-i facem bine, fără să-i vedem. De vreme ce nu putem să-l recunoaștem, la ce slujeau vizitele astea periculoase?

Atunci m'am repezit la ei și am îngânat cu o voce rugătoare:

— „Vedeți că sunteți părinții mei. M'ați alungat odată, vreți să mă respingeți și acum?”

Atunci, tata a ridicat mâna asupra mea, v'o jur, domnule președinte v'o jur, pe tot ce am mai scump, pe onoarea, pe legea, pe Republică. M'a lovit și cum l'am apucat de guler, m'a amenințat cu revolverul.

Nam mai știut ce fac. Aveam compasul în buzunar și l'am izbit cu el cât am putut de tare.

Mama a început să strige cât o lună gura: „Ajutor, ajutor, noaptea!”. Se vede că am omonit-o și pe ea. Iu știu ce am mai făcut atunci?

Apoi, când i-am văzut pe amândoi pe jos, i-am strunat în Sena, fără să mai stau pe gânduri.

Asta e tot ce pot să vă spun și acum, judecați-mă.

Acuzatul se așază. În fața acestei destăinări procesul a fost amânat pentru sesiunea viitoare. Dacă am fi jurați ce am face cu paricidul acesta?

Trad. de Constantin A. I. Ghica

Teji abonații revistelor „UNIVERSUL LITERAR”, „VESELIA” și „ZIARUL ȘTIINTELOR” participă la MARILE PREMII pe care Ziarul „UNIVERSUL” le oferă cititorilor săi.

Mamă și amantă

ROMAN DE LOUIS ULBACH

26

Dar de ce triumfa?

Idea că triumfa asupra lui și asupra Louisei în absența sa, îl muncea.

Prin acea miraculoasă facilitate ce o are omul de a se contrazice, Filip care cunoștea bine ce însemna eroismul d-nei de Gremilly, nu credea că aerul triumfal al Jeannei era o primă cucerire a ei.

Se convinsese că ea, care nu adoptase pe nepoată-sa, o tiraniza, supunând-o la resemnare și silind-o să rădă. Ea pătrunsese fără îndoială taina lor, sau o presimțise îndeajuns ca să se înarmeze. Dar nu era oare ciudat ca femeia aceasta care avea de răfuit ceva cu el în ajutorul plecării lui și care răspunsese la fuga lui printr'un demers ostil, să-și regăsească așa de repede sângele rece și să nu se turbure de absența lui?

La primirea acestei scrisori, Filip hotărî să plece îndată la Paris. Mama lui, fără să-l înțeleagă, se bucură mult la știrea aceasta, dar își ascunse bucuria prefăcându-se că hotărîrea lui o măhneste.

Scrise repede d-nei de Gremilly, prevenind-o de sosirea fiului ei.

După ce Filip plecă, îi păru rău că nu pretextase ceva ca să meargă și ea cu el, fiindcă ghicea că au să se petreacă lucruri mișcătoare la cari ea n'are să ia parte.

Spusese lui Filip cu o sensibilitate ce nu-i era obișnuită.

— Știi ce-astept dela tine?... Nu știu atât la un loc bun care te poate amări, cât la o căsătorie care să te facă fericit!

La care Filip îi răspunse:

— Fii pe pace, mamă, n'am să uit nimic!

Când trăsura care ducea pe Filip la gară dispăru din ochii ei, mama se gândi că ar fi timpul să desemneze o odaie nupțială dintre camerele cari slujeau să ospitalizeze musafirii mai de seamă, cum era de pildă prefectul județului când venea pe acolo în inspecție, sau episcopul când colinda și el în acelaș scop.

— Pe domniile aceștia — își zise ea — îi instalez în bibliotecă; or să aibă acolo ce citi.

XII

Femeile sunt prin instinct comediane subtile, dar când trebuie să joace comedia în beneficiul pasiunii lor, geniul lor are adesea scăderi. Cele mai abile au stângăcii de fete nevinovate.

D-na de Gremilly își făcuse un plan admirabil care urmărea să desprindă încet pe Filip din sufletul ei, să-și uzeze prestigiul fără să-i jertfească ceea ce o femeie de condiția ei scială nu trebuie să sacrifice niciodată, demnitatea ei personală. Teoria vulgară a eroinelor cari se silesc să fie disprețuite și urâte nu putea să convină femeii acesteia delicate și deprinsă cu stima. Ea va împinge experiența mendenă până la paroxism. Va face să fie ad-

mirată mai departe pentru spiritul ei; numai că va avea prea mult spirit; va fi viclenia ei și Filip desprins în felul acesta de ea, va aspira fatal spre candoare.

Acesta ar fi fost complotul unei strategii supericere. Dar sunt momente în luptele cele mai bine pregătite, în cari totul se rezumă și se reduce la această dilemă: a învinge sau a muri. D-na de Gremilly era din disperatele lipsite de curaj cari aleg moartea, în locul victoriei pe jumătate.

D-na de Gremilly își aștepta fugarul pocăit și era increzătoare în puterea ei. Își zicea la urma urmei că elevul ei scump era încă provincial pe când ea era una din cele mai renumite parisiene.

Filip nu făcuse calcule prea adâncite. Tineretea îi era toată abilitatea, iar dragostea lui cea nouă îi era tot calculul. Ceea ce-l turbura era mai ales pudoarea egoismului lui care căuta să se devoteze satisfăcându-se în acelaș timp.

Sunând la intrarea locuinței d-nei de Gremilly, Filip n'avea de unde să știe că ea cunoștea taina Louisei și a ei.

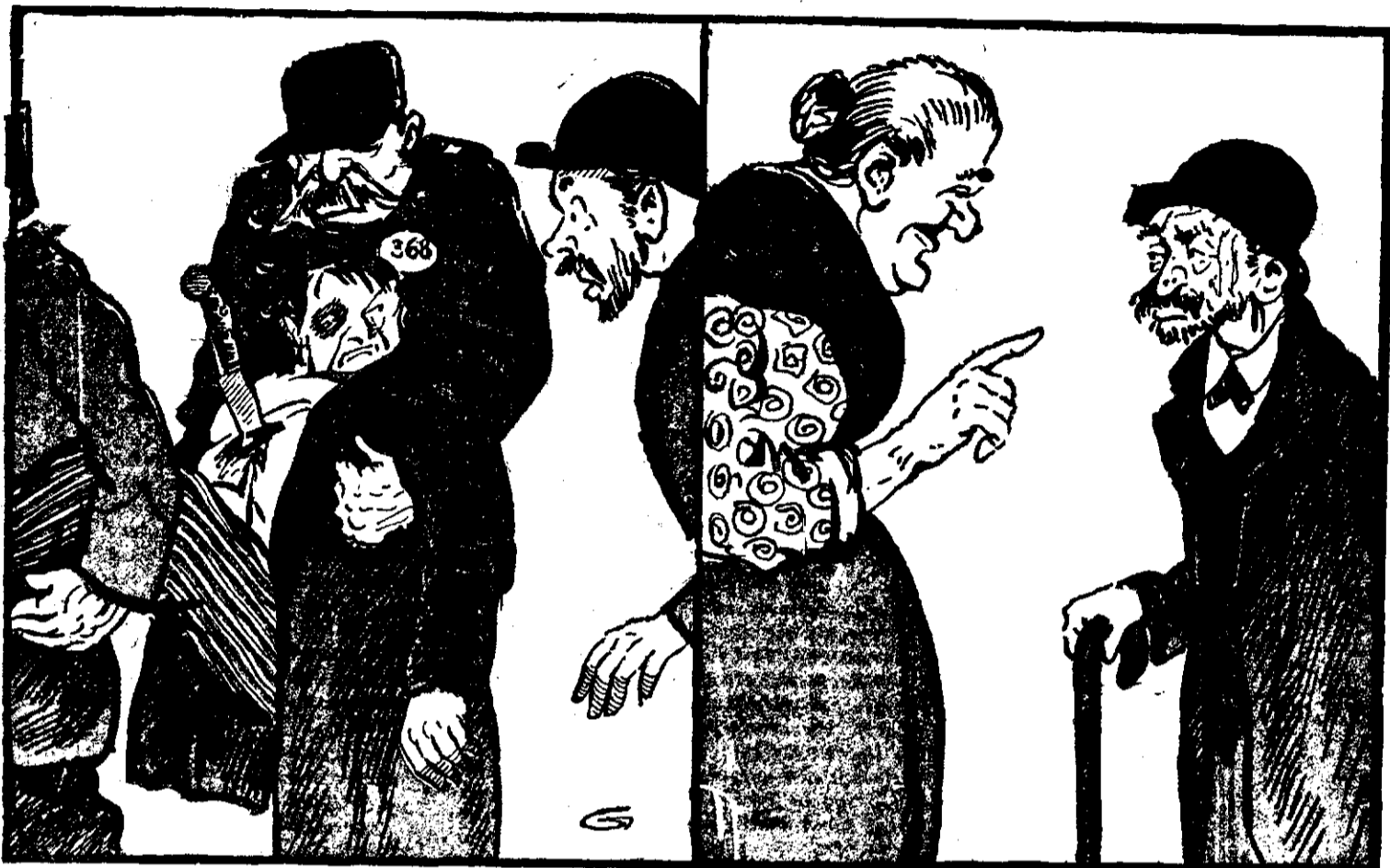
D-na de Gremilly îl aștepta și în fiecare zi decât va timp cam la acelaș oră sub un pretext oarecare, ea își depărta nepoata care făgăduise să asculte orbește pe mătușă-sa.

Filip intră, aprins la față, de teamă de a nu părea palid. Jeanne îl găsi și mai superb.

— Vin ca să mă certî, — zise tânărul înaintând.

— De ce te-aș certa? — răspunse d-na de Gremilly care pare că prevăzuse intrarea ei

Câteva hazuri

— Ce i-ai făcut domnule de te-a aranjat astfel!
— Eu sunt critic de artă și am scris că piesa lui e „aproape” o capo d'operă.

Vecina către vecinul sgâriat pe față.
— Aa!... vi s'a întors nevasta dela țară!...

conste în vorbă. Dimpotrivă, ai prefiat mult de breșile mele. Te prezentasem d-lui Brazter care e profesorul meu în diplomație. El de știe te-a invitat că atunci când ai o taină de ascuns, trebuie să te duci departe de tot ca s'o ascunzi.

— O taină?... Ce taină pot să am?

— Dacă n'ai nici o taină de ascuns — zise ea aceluiași zeflemeaua — de cât oboseala prieteniei mele, era de prisos să vrei să pleci la antipodii pământului. Am fi putut prea bine, dragul meu, să trăim despărțiți la distanță ceva mai mic.

Zicând așa, avea un ton așa de simplu, de cordial și de mândru, că Filip se simți micșorat și lasă gândindu-se că a vrut să fugă.

— Cât ești de bună! — îi zise el cu profundă admirație.

— Bună, fiindcă îți dau libertatea?

Tot fulgerul femeii mondene tăsa în replica aceasta. Filip fu demn de ea.

— Libertatea mea? — răspunse el orgolios — am avut-o totdeauna. Eram o pereche de suflete libere și aceasta era sfîntenia... legăturii noastre.

— Da, dragul meu, — zisea ea cu o blândețe mai tare decât curajul ei — eram liber, ești chiar, suntem amândoi. Iată de ce, în ziua când vei găsi cu cale să mă reduci la rolul de confidentă, ar fi de prisos să te duci la Haiti sau la Madagascar... O strângere de mână m'ar face să aflu tot și o altă strângere de mână și-ar multumi.

El se înclină peste mâna ce i se întinse și depuse sărutarea pe care o uitase intrând. Sărutul acesta de prieten, dat de buze de amant, mângăie simțurile și turbură femeia.

— Ipocritule! — șopti ea — nu răspunzi!

— Credeam că am răspuns — îngână el cu un zâmbet de naivă viclenie.

— Așa dar, nu s'a schimbat nimic între noi?
— Îi întrebă ea cu o flacără în ochi care era

o ironic arzătoare și pe care Filip o luă drept pasional ciensată.

— Nimic — silabisi el, plecând capul.

— Fiește bine — rețuă d-na de Gremilly cu zeflemeaua ei adorabilă în dosul căreia tremura o durere sinceră — iată o lămurire care era necesară. Ce bine e să ne spunem adevărul! Aș fi plecat îngrijată și la inapoierea noastră...

— Plecați?

— Veam și vreau încă să plec. Am nevoie de o cură și Louise a fost și ea suferindă.

— Așa?

— N'a avut cine știe ce, dar aerul Pirineiilor nu poate să-i facă decât bine și dacă iar-mă vlitcare o mărit, vreau să adaug la o zeatre bună și o sănătate trafică.

— Plecați!... — repetă el de câteva ori, cu o mirare care ar fi părut ridiculă, fără încercătură adâncă și mișcătoare ce această întrebare trăda.

Jeanne simțea o plăcere să-l chinutaseă mai departe.

— Fiește — răspunse ea răsând — plec ca tu toți anii cam la același epocă. De ce te miră aceasta, pe d-ta care aveai de gând să pleci pentru mai multă vreme?...

— Dar dacă te-aș ruga, dacă te-aș conjura să rămâneți?

— La ce?

— Așa e, știu, ar fi egoist — îngână Filip, însurându-se și mai rău — dar am suferit mult în timpul absenței mele și n'am călț că am plecat.

El devenea ceptășoa, dar d-na de Gremilly îi tubea așa, îi tubise cunoscându-l așa. Ea se conștăcea în sfâhicuile acestea ale lui Filip care erau un omagiu adus trecutului și atestau puterea sentimentului împotriva căruia luptau azi amândoi.

— Ascultă-mă dragul meu — îi zise ea apropiindu-se de el și luând un aer de intimitate — n'am să plec până ce nu-mi mărturisești ceea ce te doare, toată suferința ta. Am meritat să fii sincer cu mine. Dacă suferi din pricina mea, spune-mi-o și vreau regula în așa chip fericirea ta ca să ai cât mai puține remușcări. Nu căuta să mă înșeli, nu protesta; suferi și suferi mai cu seamă din cauză că nu îndrăznești să-mi spui tot ce ai pe inimă. Spune-mi tot, auzi?... Singurul mijloc pentru mine de a nu avea rivală în inima ta, de a nu simți de loc gelozie într'a mea, este să mă previi, să nu mă lași să descoper eu ceea ce aș fi mândră să aud din gura ta. Aide, vorbește.

(Va urma)

VIZITATI
Cinema „VLAICU”

RULEAZA:

Filmele cele mai frumoase și instructive